

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์
เขต 3*

GUIDELINES FOR DEVELOPING MODERN ACADEMIC LEADERSHIP
AMONG SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE SURIN PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

เบญญาภา แหวนแก้ว¹, ทรงเดช สอนใจ² และ ธัญเทพ สิทธิเสื่อ³

Benyapha Waenkaew¹, Songdet Sornjai² and Thanyatp Sittisuea³

¹⁻³มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

¹⁻³Surindra Rajbhat University, Thailand

Corresponding author E-mail: benya.wk59@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 และ 3) เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 131 คน และครูวิชาการ 94 คน รวมทั้งหมด 225 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

* Received 23 August 2024; Revised 5 September 2024; Accepted 28 October 2024

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระยะเวลาที่ 1 ศึกษาสภาพภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า 1) องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษามี 6 องค์ประกอบดังนี้ (1) ด้านการมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง (2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ (3) ด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ (4) ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา (5) ด้านการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ (6) ด้านการนิเทศและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ 2) การประเมินสภาพภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.19) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เช่นเดียวกัน

2. ระยะเวลาที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่าแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีทั้งหมด 6 ด้าน 24 แนวทางการพัฒนา

3. ระยะเวลาที่ 3 ประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ทั้ง 6 ด้าน 24 แนวทางพบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่, แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่
ของผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This Article aimed to study 1) examine the current condition of modern academic leadership among school administrators under the Surin Primary Educational Service Area Office 3; 2) explore guidelines for developing modern academic leadership among school administrators under the Surin Primary

Educational Service Area Office 3; and 3) evaluate the proposed guidelines for enhancing modern academic leadership among school administrators under the Surin Primary Educational Service Area Office 3. The sample consisted of 225 participants, including 131 school administrators and 94 academic teachers from schools under the Surin Primary Educational Service Area Office 3. The research instrument employed for data collection was a questionnaire, and the collected data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The study found:

1. In the first phase, the study examined the current condition of modern academic leadership among school administrators under the Surin Primary Educational Service Area Office 3. The findings revealed that: 1) the components of modern academic leadership among school administrators consisted of six key components, including: (1) transformational vision; (2) curriculum and learning process development; (3) research for problem-solving and learning development; (4) educational innovation and technology; (5) building a professional learning community; and (6) supervision and evaluation of the learning management; and 2) the overall current condition of modern academic leadership among school administrators under the Surin Primary Educational Service Area Office 3 was at a high level ($\bar{x}= 4.27$, S.D. = 0.19). When examining each aspect, all aspects were also rated at a high level.

2. According to the second phase, the study explored guidelines for developing modern academic leadership among school administrators under the Surin Primary Educational Service Area Office 3. The study showed that a total of 24 guidelines across six key components for developing modern academic leadership among school administrators were proposed.

3. In the third phase, the study evaluated of the 24 guidelines across six key components for developing modern academic leadership. The results

showed that the overall suitability and feasibility of the proposed guidelines were at the highest level. In addition, when considering each aspect, the suitability and suitability of all aspects were also at the highest level.

Keywords: Modern academic leadership, Proposed guidelines for developing modern academic leadership of school administrators

บทนำ

โลกในปัจจุบันเป็นโลกยุคโลกาภิวัตน์ วิทยาการต่าง ๆ และเทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้า และเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเตรียมคนรุ่นใหม่ที่มีทักษะและความสามารถในการปรับตัว มีคุณลักษณะสำคัญในการดำรงชีวิตในโลกยุคไร้พรมแดนได้อย่างรู้เท่าทัน สงบ สันติ มีความสุข มีคุณภาพชีวิต ที่ดี เหมาะสม และเพียงพอ การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทั้งในปัจจุบันและอนาคต และการเผชิญต่อความท้าทายกับชีวิตวิถีใหม่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) การที่จะพัฒนาประเทศชาติให้ยั่งยืนเจริญก้าวหน้าทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมการเมืองนั้น ต้องอาศัยปัจจัยหลาย ๆ ประการด้วยกัน ปัจจัยที่สำคัญจำเป็นประการหนึ่ง คือ ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์เพราะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้กระบวนการบริหารประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดทำให้มนุษย์มีคุณภาพสามารถนำความรู้ที่มีไปใช้พัฒนาสังคมและประเทศชาติ ให้มีความเจริญก้าวหน้าต่อไปได้ดังคำขวัญที่ว่าการศึกษาสร้างคน สร้างงานและสร้างชาติ การที่จะทำให้ทรัพยากรมนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและมีคุณภาพเกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้านได้ เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การศึกษา (วิโรจน์ สารรัตน์, 2557)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตท้องที่ 6 อำเภอ ได้แก่ อำเภอปราสาท อำเภอสังขะ อำเภอกาบเชิง อำเภอบัวเขต อำเภอศรีณรงค์ และ อำเภอพนมดงรัก มีสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 233 โรง ผลการจัดการศึกษาที่ผ่านมา ยังไม่ประสบความสำเร็จมากเท่าที่ควร พิจารณาจากข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน

(Ordinary National Educational Test : O - NET) ซึ่งดำเนินการจัดสอบโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 ทั้ง 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ พบว่า ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O - NET) มีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำกว่าค่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ และมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3, 2565) ในส่วนของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านอื่น ๆ พบว่า ยังมีจุดที่ควรได้รับการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาให้มีคุณภาพมากขึ้น ได้แก่ ความสามารถในการวิเคราะห์และคิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหาความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการสอบวัดระดับชาติ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3, 2564)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่และพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการอย่างหลากหลาย ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารงานวิชาการ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลต่อไป ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
3. เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 543 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3, 2565)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ปีการศึกษา 2566 โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 225 คน แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษา และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก เพื่อให้ได้รายชื่อโรงเรียนแต่ละขนาดตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จะได้โรงเรียนที่ต้องตอบแบบสอบถาม แล้วผู้วิจัยเลือกผู้ตอบแบบสอบถามแบบเจาะจง (Purposive Selection) คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ และสำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด จะได้ผู้ตอบแบบสอบถามคือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 95 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 36 คนและครูวิชาการ จำนวน 94 คน รวมเป็น 225 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 สำหรับผู้บริหาร 5 คน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ประเมิน

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ตอบเป็นแบบสอบถามมาตรส่วนประมาณค่า (Fating Scale) 5 ระดับ ของลิเคอร์ท (Likert) เป็นขั้นน้ำหนัก มาก ที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อได้ทราบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของการประเมินแนวทางการพัฒนา
2. กำหนดประเด็นสำคัญที่จะประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้จากข้อมูลที่ได้ในขั้นตอนที่ 3 ของระยะที่ 3 นำมาเขียนคำถามให้ครอบคลุมประเด็น
3. นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหา ความเป็นปรนัย และความชัดเจนทางภาษาของแนวทางแต่ละข้อ
4. จัดทำแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษาฉบับจริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบประเมินไปยังผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง โดยส่งไปที่สถานที่ทำงาน พร้อมทั้งรวบรวมแบบประเมินกลับด้วยตนเอง และโดยผ่านระบบรับส่งหนังสือราชการอิเล็กทรอนิกส์ และ QR CODE พร้อมทั้งดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบประเมิน โดยผู้วิจัยดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เชี่ยวชาญและให้ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ ผู้บริหารสถานศึกษาจากนั้นรวบรวมแบบประเมินจากผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 5 คน และดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบประเมินโดยเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำผลการตอบไปจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูภาษาอังกฤษในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์

1. การวิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลความค่าเฉลี่ยโดยแนวคิดของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าการวิเคราะห์ระดับสภาพภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมและเป็นรายด้าน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับสภาพภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{x}	S.D.	ความหมาย
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง	4.32	0.49	มาก
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้	4.40	0.29	มาก
3. ด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้	4.35	0.30	มาก
4. ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.04	0.42	มาก
5. ด้านการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	4.20	0.41	มาก
6. ด้านการนิเทศและประเมินผลการจัดการเรียนรู้	4.30	0.44	มาก
รวม	4.27	0.19	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.19) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.29) รองลงมาคือ ด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.35$, S.D. = 0.30)

ด้านการมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง ($\bar{x}= 4.32, S.D. = 0.49$) ด้านการนิเทศและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x}= 4.30, S.D. = 0.44$) ด้านการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\bar{x}= 4.20, S.D. = 0.41$) และ ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{x}= 4.04, S.D.= 0.42$) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ได้ทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งหมด 6 ด้าน 24 แนวทางการปฏิบัติ ประกอบด้วยด้านการมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง มี 5 แนวทาง ด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ มี 4 แนวทาง ด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ มี 3 แนวทาง ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษามี 4 แนวทาง ด้านการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มี 4 แนวทาง และด้านการนิเทศและประเมินผลการจัดการเรียนรู้มี 4 แนวทาง

วัตถุประสงค์ที่ 3 ประเมินความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{x}	S.D.	ค่าระดับ	\bar{x}	S.D.	ค่าระดับ
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง	5.00	0.00	มากที่สุด	4.88	0.33	มากที่สุด
2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้	4.90	0.31	มากที่สุด	4.90	0.31	มากที่สุด
3. ด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้	4.93	0.26	มากที่สุด	4.87	0.35	มากที่สุด

4. ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	5.00	0.0	มากที่สุด	4.90	0.31	มากที่สุด
5. ด้านการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	4.93	0.26	มากที่สุด	4.93	0.26	มากที่สุด
6. ด้านการนิเทศและประเมินผลการจัดการเรียนรู้	4.90	0.32	มากที่สุด	4.90	0.32	มากที่สุด
รวม	4.94	0.24	มากที่สุด	4.90	0.30	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.94$, S.D. = 0.24) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลงและด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{x} = 5.00$, S.D. = 0.00) 2) ด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้อะและด้านการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\bar{x} = 4.93$, S.D. = 0.26) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.90$, S.D. = 0.31) และด้านการนิเทศและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.90$, S.D. = 0.32)

สำหรับผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.90$, S.D. = 0.30) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ($\bar{x} = 4.93$, S.D. = 0.26) 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และด้านการนิเทศและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.90$, S.D. = 0.31) 3) ด้านการมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง ($\bar{x} = 4.88$, S.D. = 0.33) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ 1) ด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้อะ ($\bar{x} = 4.87$, S.D. = 0.35)

สรุปได้ว่า ค่าเฉลี่ย ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สพป.สร.3

จากภาพที่ 2 ดังกล่าวข้างต้นพบว่า แนวทางในภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 6 ด้าน 24 แนวทาง ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วยแนวทาง 5 แนวทาง 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วยแนวทาง 4 แนวทาง 3) ด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ ประกอบด้วยแนวทาง 3 แนวทาง 4) ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ประกอบด้วยแนวทาง 4 แนวทาง 5) ด้านการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วยแนวทาง 4 แนวทาง และ 6) ด้านการนิเทศและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยแนวทาง 4 แนวทาง เนื่องมาจากการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้คณะครูและบุคลากร พัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย และให้ผู้เรียนได้เรียนตามความถนัด ความสนใจ มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ และให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้มีความรู้ทางวิชาการ มีการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการใช้หลักสูตรและนำผลจากการประเมินหลักสูตรมาปรับปรุงพัฒนาทั้งการจัดทำหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 สามารถนำสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

1.1 ผลการศึกษาเอกสารและองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 มีทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ 4) ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 5) ด้านการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ 6) ด้านการนิเทศและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ การประเมินความเหมาะสมองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมี

บางส่วนสอดคล้องกับ ภารดี อนันต์นาวิ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า 1) ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออก มีองค์ประกอบ 8 ด้าน

1.2 ผลการวิเคราะห์ระดับสภาพภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.19) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ที่สรุปผลการวิเคราะห์เช่นนี้อาจเนื่องมาจากภาวะผู้นำทางวิชาการ มีบทบาทสำคัญในการชี้แนะหรือโน้มน้าวจูงใจข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ให้เข้าใจและเกิดความตระหนักในการรวมพลังและประสานสัมพันธ์เพื่อพัฒนางานวิชาการและวิชาชีพที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ธัญญลักษณ์ ผาภูมิ (2559) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้อง วิเชียร ทองคลี กานต์ เนตรกลาง และ กิติพงษ์ ลีอนาม (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พบว่าการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิศวะ ผลกอง (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

2.1 การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำข้อมูลความค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุด 3 ลำดับจากระดับสภาพภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 6 ด้าน ที่ได้สังเคราะห์เอกสารทางวิชาการร่วมกับการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษาทำให้ได้ข้อมูลที่มีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและบริบทของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 แล้วนำไปสู่การยกร่างแนวทางเพื่อผ่านกระบวนการปรับปรุงและพัฒนาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) มาร่างแนวภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ว่า ได้ร่างแนวทางในภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 6 ด้าน 24 แนวทาง ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วยแนวทาง 5 แนวทาง 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วยแนวทาง 4 แนวทาง 3) ด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ ประกอบด้วยแนวทาง 3 แนวทาง 4) ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ประกอบด้วยแนวทาง 4 แนวทาง 5) ด้านการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วยแนวทาง 4 แนวทางและ 6) ด้านการนิเทศและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยแนวทาง 4 แนวทาง โดยบางส่วนสอดคล้องกับงานวิจัย ธีรวิตร (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ผลวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ (1) การกำหนดเป้าหมายและการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน ประกอบด้วย 3 วิธีการพัฒนา 3 กิจกรรม 3 การปฏิบัติ และ 1 เครื่องมือ (2) การนิเทศและการประเมินผลการสอนของครู ประกอบด้วย 4 วิธีการพัฒนา 4 กิจกรรม 4 การปฏิบัติ และ 3 เครื่องมือ (3) การบริหารและประสานงานการใช้หลักสูตร ประกอบด้วย 2 วิธีการพัฒนา 4 กิจกรรม 2 การปฏิบัติและ 3 เครื่องมือ (4) การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ประกอบด้วย 1 วิธีการพัฒนา 4 กิจกรรม 4 การปฏิบัติ และ (5) การส่งเสริมสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2 วิธีการพัฒนา 5 กิจกรรม 5 การปฏิบัติ และ 2 เครื่องมือ

3. เพื่อประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ผลการประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จากการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมมีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้จากการศึกษาแนวคิดหลักการเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยกระบวนการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ประกอบไปด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ 4) ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 5) ด้านการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ 6) ด้านการนิเทศและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 24 แนวทาง ผู้วิจัยเห็นว่าแนวทางมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งสามารถนำแนวทางการปฏิบัติไปใช้ได้จริงในการบริหารโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน ผู้วิจัยสามารถอภิปรายแต่ละด้าน ได้ดังนี้ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง ควรมีแนวทางในการบริหาร ดังนี้ ผู้บริหารควรมีการเตรียมความพร้อมทุกด้านเพื่อให้เกิดผลสำเร็จทันเวลาที่กำหนด ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาในทุกด้าน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและการปฏิรูปการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ร่วมจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ผู้บริหารควรมุ่งเป้าหมายของความสำเร็จในการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ อย่างชัดเจน และดำเนินการไปตามเป้าหมายที่เรากำหนดไว้ ผู้บริหารควรกำหนดภาระงานความสำเร็จในอนาคต โดยมีการวางเป้าหมาย และมีการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการอาศัยความร่วมมือ ระดมทรัพยากร เพื่อให้เกิดความสำเร็จ และผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางกลยุทธ์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่สอดคล้องตามนโยบายการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิศวะ ผลทอง (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ

ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีทักษะด้านการคิด วิเคราะห์ การสื่อสารและเทคโนโลยี มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ความสามารถ มีทักษะการบริหารงาน วิชาการ สามารถนำองค์กรให้มีความสามัคคีในการปฏิบัติงาน เป็นแบบอย่างที่ดี มีความรอบรู้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี นำประสบการณ์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ 2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและ กระบวนการเรียนรู้ ควรมีแนวทางในการบริหาร ดังนี้ ผู้บริหารควรมีการตรวจสอบและ ประเมินผลการใช้หลักสูตรและนำผลจากการประเมินหลักสูตรมาปรับปรุงพัฒนาทั้งการจัดทำ หลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูผู้สอน จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาการบริหารงาน หลักสูตรอย่างมีคุณภาพโดยสร้างความเข้าใจในการใช้หลักสูตรของครูและบุคลากรการศึกษา ผู้บริหารควรมีการระดมความคิดเห็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ซึ่ง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของธนพัฒน์ ลิ้มไพบูลย์ นิพนธ์ วรรณเวช และ สาโรจน์ เผ่าวงศา กุล (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้มีความรู้ทางวิชาการ มีการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การใช้หลักสูตรและนำผลจากการประเมินหลักสูตรมาปรับปรุงพัฒนาทั้งการจัดทำหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง 3) ด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการ เรียนรู้ ควรมีแนวทางในการบริหาร ดังนี้ผู้บริหารควรมีกระบวนการจัดทำแผนในการ ดำเนินงานวิจัย ให้สอดคล้องกับ ความต้องการของบุคลากรทางการศึกษา ควรพัฒนาครูและ ผู้เรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญ รวมทั้งพัฒนา ครูและผู้เรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้อง กับ สิริฉัตร รัตนสุวรรณ และ ตรัยภูมินทร์ ตริตริศวร (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารควรมีการพัฒนาหลักสูตรที่บูรณาการ ทักษะชีวิต 4) ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ควรมีแนวทางในการบริหาร ดังนี้ ผู้บริหารควรมีการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยกำหนดวัตถุประสงค์ ชัดเจน ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีการรายงาน เผยแพร่ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการ ศึกษา ผู้บริหารควรนิเทศ ติดตาม ประเมินปรับปรุง พัฒนา นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการ ศึกษา ผู้บริหารควรกำหนดกลยุทธ์ในการจัดทำแผนเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยี ทางการศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายซึ่งสอดคล้องกับ รวิภา ศรีวัตร (2564) ได้ศึกษาวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ผลวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้คณะครูและบุคลากร พัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย มีการใช้นวัตกรรมและให้ผู้เรียนได้เรียนตามความถนัด ความสนใจ มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ และให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง 5) ด้านการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ควรมีแนวทางในการบริหาร ดังนี้ผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศให้มีความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในสถานศึกษา ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้บุคลากรทางการศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจดำเนินกิจการของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการทำงานร่วมกันแบบทีมเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วมกัน และผู้บริหารแบบผู้ดูแลสนับสนุนผู้บริหารและบุคลากรทุกคนควรมีส่วนร่วมในการกำหนดกลยุทธ์และแผนงานเพื่อพัฒนาวิชาชีพและเปลี่ยนแปลงคุณภาพตนเอง ซึ่งมีบางส่วนสอดคล้องกับ จิรัฏฐิติกาล สุทธานุช และคณะ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่ององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครูด้วยความร่วมมือ มีวิสัยทัศน์ สร้างสรรค์ และสื่อสาร การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีการใช้กระบวนการ PLC (Professional Learning Community) จะทำให้การกำหนดกลยุทธ์และแผนงานเพื่อพัฒนาวิชาชีพมีประสิทธิภาพมากขึ้น และ 6) ด้านการนิเทศและประเมินผล การจัดการเรียนรู้ ควรมีแนวทางในการบริหาร ดังนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรเชื่อมโยงการทำงานกับระบบนิเทศการศึกษาเพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดระบบนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลจากการนิเทศและนำข้อมูลมาพัฒนาเพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น และผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้และนำข้อมูลมาปรับปรุงการสอนอย่างสม่ำเสมอ) ซึ่งมีบางส่วนสอดคล้องกับ จิรัฏฐิติกาล สุทธานุช และคณะ (2564) การนิเทศติดตามการปฏิบัติงานของครูด้วยความร่วมมือ มีวิสัยทัศน์ สร้างสรรค์ และสื่อสารได้ศึกษาวิจัยเรื่ององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้คณะครูและบุคลากร พัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย และให้ผู้เรียนได้เรียนตามความถนัด ความสนใจ มีการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ และให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง และผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้มีความรู้ทางวิชาการ มีการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การใช้หลักสูตรและนำผลจากการประเมินหลักสูตรมาปรับปรุงพัฒนาทั้งการจัดทำหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสภาพภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครินทร์ เขต 3 พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษามี 6 องค์ประกอบดังนี้ (1) ด้านการมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง (2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ (3) ด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ (4) ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา (5) ด้านการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และ (6) ด้านการนิเทศและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และเมื่อประเมินสภาพภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, $S.D. = 0.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน และผลการพัฒนาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครินทร์ เขต 3 พบว่า ได้แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งหมด 6 ด้าน 24 แนวทางการปฏิบัติ และเมื่อประเมินความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครินทร์ เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดจากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครินทร์ เขต 3 ในครั้งนี้ พบว่า

1. ด้านการมีวิสัยทัศน์เพื่อการเปลี่ยนแปลง พบว่า ข้อที่มีระดับปฏิบัติน้อยที่สุดคือผู้บริหารสถานศึกษามีการเตรียมความพร้อมทุกด้านรองรับ เพื่อให้บังเกิดผลสำเร็จทันเวลาที่

กำหนดตั้งนั้นผู้บริหารควรมีการเตรียมความพร้อมทุกด้านเพื่อให้บังเกิดผลสำเร็จทันเวลาที่กำหนด เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและการปฏิรูปการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์

2. ด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ จากข้อมูลการวิจัย พบว่า ข้อที่มีระดับปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาศึกษาค้นคว้าพัฒนารูปแบบหรือการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ ดังนั้นผู้บริหารควรมีการตรวจสอบและประเมินผลการใช้หลักสูตรและนำผลจากการประเมินหลักสูตรมาปรับปรุงพัฒนาทั้งการจัดทำหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ จากข้อมูลการวิจัย พบว่า ข้อที่มีระดับปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาครูและผู้เรียนให้มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นสำคัญ ดังนั้น ผู้บริหารควรมีกระบวนการจัดทำแผนในการดำเนินงานวิจัย ให้สอดคล้องกับ ความต้องการของบุคลากรทางการศึกษา

4. ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา จากข้อมูลการวิจัย พบว่า ข้อที่มีระดับปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารควรมีการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยกำหนดวัตถุประสงค์ชัดเจน

5. ด้านการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จากข้อมูลการวิจัย พบว่า ข้อที่มีระดับปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศให้มีความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการสร้างบรรยากาศให้มีความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในสถานศึกษา

6. ด้านการนิเทศและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ จากข้อมูลการวิจัย พบว่า ข้อที่มีระดับปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเชื่อมโยงการทำงานกับระบบนิเทศการศึกษาเพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนต่อไป ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเชื่อมโยงการทำงานกับระบบนิเทศการศึกษาเพื่อให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศุรินทร์ เขต 3 ในสถานศึกษาที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการและหารูปแบบนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาระบบงานวิชาการให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการนำข้อเสนอแนะต่อภาวะผู้นำทางวิชาการยุคใหม่ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์อื่น ๆ และสังกัดอื่น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จิรัฐติกา สุธธานุช และคณะ. (2564). องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการใน ศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. สิกขวารสารศึกษาศาสตร์, 8(2), 46 - 55.
- ชนพัฒน์ ลิ้มไพบูลย์ นิพนธ์ วรรณเวช และ สาโรจน์ เผ่าวงศากุล. (2564). ภาวะผู้นำทาง วิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี. Journal of Roi Kaensarn Academi, 7(1), 37 - 48.
- ัญญลักษณ์ ผาภูมิ. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการ บริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: บริษัท สุวีริยาสาส์นจำกัด.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2562). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารศึกษาศาสตร์, 30(2), 40 - 55.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2556). กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา ; กรณีศึกษานาทัศนศึกษา ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดบุ๊คเซ็นเตอร์.
- รวิภา ศรีวัตร. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

- วิเชียร ทองคลี กานต์ เนตรกลาง และ กิติพงษ์ ลีอนาม. (2562). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 13(3), 239 - 248.
- วิศวะ ผลกอง (2562). ภาวะผู้นำทางวิชาการในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การจัดการการศึกษา). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครินทร์ เขต 3. (2564). รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. สุรินทร์: กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครินทร์ เขต 3. (2565). รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน O - NET ปีการศึกษา 2564. สุรินทร์: กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา.
- สิริฉัตร รัตนสุวรรณ และ ตรีฎมิษฐ์ ดรีตรีศวร. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2. การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ. (ครั้งที่ 13). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30 (3), 607-610.